

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

«EDINOST» z. z. z. 2. k. na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse eto prilogo 7 gl., za polu leta 3 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama priloga stane 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tiskarnah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 45 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, «Nava tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» «Nuova Tipografia» vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Slovanstvo.

Kaka sreča za liste, da se vladarji, ministri in diplomati shajajo baš v času kislih hrastovcev, kaj bi oni delali, ko ne bi v tem času mogli ugajati konjunkturalne politike. Vsa žurnalistika se zdaj bavi o tem, kaj pomenja shod našega in nemškega cesarja v Gostinju in obisk brata našega cesarja pri ruskem caru. Italijanski listi v tem obziru prinašajo uže fantastične sklepe, oni hočejo vedeti, da Avstrija Italiji ponuja nekatere dežele na meji v to, da jo pusti Italija pri miru, ko začne nadaljevati osvojevanje na Balkanu. — Nemški listi zopet strašijo Rusijo in govore, da je avstrijsko-nemška zveza tista skala, na kateri se mora zrušiti vsako početje Rusije in vsaka druga zveza, — iz teh listov bi se moralo sklepati, da mora Rusija sploh zahvalna biti, ako jo obe drugi cesarstvi vzameta kot tretji člen v zvezo. —

Francoski listi se ogrevajo za zvezo mej Rusko in Francijo in svetu razkladajo, kako strašno močna je danes Francoska. Ruski listi ravno ne zanikujejo zveze, ali pred vsem povdarjajo, da je Ruska sama sebi zadostna, posebno ako se naslanja na vseslovansko politiko.

Občno menjenje na Ruskem ide sploh druga pota, nego pa ruski dvor in oni del ruske diplomacije, ki je danes na krmilu; ruski narod noče znati za nobeno poniževalno zvezo v zmislu berlinskega traktata; ono se drži opravičenega menjenja, da le tista vlada mora postati prava zaveznica Rusije, katera pusti Rusiji na Bal-

kanu prosto roko ter jej pomaga, da uniči spletke Angležev na Bosporu.

Zadnja bratomorna vojna mej Bolgari in Srbi je tudi oficijelno Rusijo nekoliko sprijaznila z javnim menjenjem v Rusiji; toda car in njegov minister Giers se še vedno drži mirne zveze in gotovo tudi upata, da se da pridobiti črno morje in Bolgarija v porazumenju z Nemško in Avstrijo. — Okolu tega so se morali tudi vrteti razni dogovori, kajti znano je, da ruski car le potem še hoče in more ostati zaveznik obeh drugih cesarstev, ako mu oni pustiti prosto roko v Bolgariji.

Ako bomo torej Rusko še dalje videli v tricarskem koncertu, potem si skoro s gotovostjo moremo misliti, da je Rusija dognala popolno svobodo akcije v Bolgariji in na črnem morju.

Mi smo uže večkrat poudarjali, da bi bila taka politika tudi najboljša za Evropo in da tudi Avstrija mora utrditi svoj vpliv in svoje posestvo na Balkanu le v popolnem sporazumenju z Rusijo in kot vlast, ki se Slovanstvu sploh ne protivi, ampak mu celo pomaga v lastnih mejah do veljave, kolikor je to opravičeno v dejanskih razmerah.

Ako hoče sploh Avstrija obveljaviti svoj poklic na Jutrovem, potem jej je ruska zveza poprej potrebna, nego pa nemška, in jako čudno je čitati v velikonemških listih one šovinistične razprave, ki Avstrijo skoro da slikajo kakor vazalico nemškega cesarstva.

Res so zadnji čas kramarski Angleži marsikaj storili, da bi onemogočili tricarsko zvezo, oni so Av-

striji hoteli podpisati potni list, s katerim more do črnega morja, oni pravljajo celo Kitajce za boj proti Rusiji, sploh oni intrigujejo po starej kramarskej navadi na vse strani, da bi Rusiji zaprli pot do Dardanelov in do Oceana. Ali i Bismark spoznava, da bi Nemčiji ne koristilo, ko bi se vezala z Angleško, in zato on skoro gotovo pridno mešetari za nadaljevanje tricarske zveze, pod katero se on najboljše čuti. Zveza Nemške, Avstrije in Angleške je danes skoro nemogoča in Bismark je preveč previden, da bi jo negoval v resnici; on z njo le straši, ali v resnici je težko kedaj na njo mislil, ker njemu tudi ne ugaja svetovno gospodarstvo angleške trgovine in obrtnije.

Iz vsega tega sledi, da se bo še dolgo in dolgo krpalo na evropskem miru in da so vsi zadnji diplomatični dogovori imeli le cilj ohranjanja miru. — Vendar pa bo ta mir le vedno začasen in ne dolgotrajen, kajti nenasitljivost in šovinizem Nemcev ne bode miroval, v orijentu bode Nemce vedno povdarjal svoje interese, katerim služne hoče videti Slovane, in uprav zaradi tega bode prej ali slej Nemec trčil s Slovanom; stvar je očitna, ker je napetost mej Nemci in Slovani uže danes prav velika, pa bode še bolj rastla, kakor bolj bodo Slovani prevideli zakaj gre Nemcem.

Za Avstrijo tedaj nastane najtežavniši položaj; uprav zaradi tega pa je želeli, da se naša monarhija obdrži proste roke za vse eventualitete in da se ne veže na nobeno stran, kajti od Avstrije je dosti odvisno, kakih zaveznikov si bode iskala Rusija, ko postane boj z Nemčijo ne-

izogiben. Slovanstvo v tem boju bode skoro gotovo bolj zedinjeno, nego se denes vidi in sodi, saj nekaj temu podobnega smo videli l. 1870 na Nemškem.

Nemški šovinizem in nenasitljivost pa vtegne Slovane pripeljati do neke Monroe doktrine, po kateri bi Slovanstvo ne smelo zgubiti niti pedi one zemlje, katero danes poseduje. Kakor rečeno, krpalo se bode morda še dolgo na evropskem miru, ali vse kaže, da prej ali slej trčita skupaj dva najmogočnejša ljudska elementa Evrope; Slovanu bode šlo, da brani svojo zemljo in svoje legitimne interese, uprav zato najde ga sovražnik kolikor toliko združenega, in ako zmaga, obveljalo bode toliko prej in za vedno načelo, da Slovan ne sme več zgubiti pedi svoje zemlje.

Še le potem bode pa tudi misliti na trajni mir v Evropi, še le potem nastalo bode tudi pravo kulturno tekmovanje evropskih narodov, in Slovan bode igral ulogo mirnega posestnika, kateri ne želi tujega posestva, ker trdno in zavestno brani le to, kar mu po naravnem zakonu pripada. Konjunkturalna politika marsikaj na dan spravlja, kar nema nobenega smisla, takega nesmisla smo brali te dni še preveč; ali naravni položaj Evrope terja svojo pot v politiki, katero pot ne zapreči nobeno diplomatizovanje.

Šolske razmere v tržaški okolici.

(Konec.)

Med dvema sovražnikoma, s kojima se ima kedo bojevati, napade vendar poprej

PODLISTEK.

Kako se je Malvina učila gospodinjiti.

Resnična dogodka; po nemški pripovedi gospe A. spisal Janko Leban.

(Konec.)

Nespregovorivši besedice zapustil je Milutin na to sobo. Da sem vso noč jokala, za to se ni brigal; zdelo se je da mu to ni oviralo sladkega spanja. Drugi dan je bila nedelja. Milutin je bil prav zgodaj vstal ter je sam pil kavo. Baš sem se oblačila, ko stopi v spalnico. »Požuri se, ljuba Malvina, prične prijazen govoriti, «dal sem zapreč; hočeva se skupaj odpeljati v gozd». Hotela sem mu ugovarjati. »Ne bodi tako svojeglavna! seže mi odločno in resno v besedo, tako celo, da se hitro oblečem in četr ure kasneje sem uže sedela na njegovi strani na vozu, ter odpeljeva se v gozd. Milutin ni vzel saboj nobenega voznička in je sam vodil iskra konjica. Ko sva bila sredi gozda položil vajeti iz rok ter pusti konjema počasno stopati. Potem ovije roko krog mojega vratu ter prijazno izpregovori: »Malvina, jaz sem opazil tvojo slabovoljnost in tudi tvoje jokanje sem danes po noči slišal. Poslušaj me, Malvina, poslušaj me mirno! Kuharstvo naj mej nama ne budi nemira. Ko pridem domu s polja, videl bi rad, da mi veselo pritečeš naproti, ne pa, da te moram šele poiskati v kuhinji, kjer se pri ognjišču potiš in jeziš radi jedil, ki se ti ne posrečijo. In po-

tem, ljuba Malvina, verjemi mi, da tako gospodariti, kakor doslej, ne moreva več; tega ne dovoljuje najini dohodki. Zato sem si naročil izvrstno kuharico; ona pride jutro. Od nje se boš lahko učila kuhati in gospodinjiti!»

»Milutin!« zavrnem ga jaz na to vsa razdražena; »kako bi mogel na svojo roko delati v tej reči, ko se največ tiče mene same? Prepričati te hočem, da jaz sama lahko gospodinjim!»

»Da, tega se s časom nadejam od tebe! Saj si zastopna ženska in v teku časa se od kuharice to naučiš, kar ti v praksi manjka. Nikoli pa teja ne dosežeš s svojimi knjigami, ki zastopajo le golo goličkano teorijo. In potem še eno: Ivanka mora strani; kajti ona je tvoja zaupnica, in tega ne trpim! Svoje zaupanje daruj meni, ki sem tvoj mož in ki te ikreno ljubim. Sama lahko spoznaš, da me to boli, da priprosta služabnica pri tebi več zaupanja uživa, kakor jaz!»

»Ivanka ostane!« zakličem jaz huda. »Ne, ona mora strani! jaz tako hočem!« Milutin je izrekel bil te besede v silni razdraženosti. Njegovo oko me je jezno pogledalo, tako, da sem obmolčala ter se vsa preplašena potisnila v vozov kot.

Milutin požene domov. Vzdigne me, na borjač dosepevše, kakor vselej z voza, poljubi na čelo ter me pelje v hišo. Jaz hitim v svojo sobo ter se tam glasno jokajoč spustim na počivalnik.

Več ur sem bila sama. Milutin ni prišel k meni. Slišala sem pozneje, da je takoj po najinem prihodu zopet odjezdil. Zvečerilo se je bilo. Noč je nastala; a mojega moža ni bilo domov. O, kako sem hrepenela po njem, kako sem bila za nj v skrbeh! Moja nevolja je bila popolnoma pozabljena. Naposled vendar-le pride. Bilo

je uže proti jutru. Težak kamen se mi je odvalil s srca in radostna mu hitim v naročje.

»Ah, ti še ne spiš, Malvina moja?« povpraša me začuden.

»Kako bi li spala? Saj sem skoro umrla samega strahu, ker te toliko časa ni bilo!»

On me gorko poljubi.

»Bolje je bilo tako«, izpregovori potem; »vsaj nam ni bila dana priložnost, da bi se morda hudo prepirala.«

»Jaz se naslonim na-nj zašepnovši: »Jutro odpotuje Ivanka na Dunaj.«

»Oj, draga moja Malvina!« Le te besede je mogel izustiti; a uže male te besede so pričale veliko in zvesto ljubezen njegovo...

Deset let je od tega minulo. Deset let, polnih skrbi, pa tudi polnih tistega neskalnega veselja. Milutin svoje posestvo lepo obdeluje; kajti on je gospodar, kakešnih je malo. Bilo je sicer nekaj slabih letin; a navzlic tem napredujeva. In jaz, ne da bi se sama sebe hvalila — smem reči, da sem postala ne le srečna, nego tudi praktična gospodinja. Do tega mi je pomagala ljubezen do moža pa tudi resna volja, da mu hočem biti ljuba in koristna tovarišica.

Danes na večer pred blinokšnimi prazniki, vrnila sem se zopet domov z Dunaja, kjer sem se mudila pri svojih ljudeh dlje časa. Kakor pred desetimi leti, čaka me na bližnji postaji mali elegantni voz in kakor pred desetimi leti sta konja in voznik lepo odlična. Zli se mi, da me vsa narava veselo pozdravlja. Milutin sedi veselo oznanjujočega lica pri meni. Vse je baš tako kakor pred desetimi leti, samo pri kočjaži na koči sedi najin živi

sinček, a pred nama v vozu njegova sestrica, ki skupno učeta, vesela, da se zopet srečno vrnemo domov.

Jaz se radostna naslonim v naročje svojega Milutina; kajti pred nami stoji preljubi naš dom.

»Ah, kako idilično lepo je tukaj!« vzkliknem. »Koliko lepše kakor mej zidovi prašne prestolice!«

»Da, da to je res! Pa tukaj ti tudi živi mož, komur si in ostaneš najdražji zaklad na svetu!«

Jaz sem se nekoliko časa smehljala; potem pa dostavim: »Da, da tukaj mi živi mož, ki mi je nekdanj dokazal, da mu brez prakse navzlic «kuharskih in gospodinjskih knjig» le nisem bila ugodna tovarišica.«

»Nur Theorie und Praxis im engsten

Verein
Schafft in der Wirtschaft das rechte Gedeihen!«

»Tako, ljuba Malvina, znal bi ti povedati vsak pravi gospodar. In ti, vrla ženska, dokazala si, kako istinite so te besede!«

Kakošen nauk izvira iz te dogodbe? — Dandanašnja odgoja naših hčera ja povsem napačna. Kaj pomaga, če tvoje hči bere francoske in nemške romane; če spretno igra na klavirji težke komade neumrlih mojstrov, ko jej je pa umno gospodinstvo »španska vas?« O! gojajmo torej naše hčeri v to, za kar so namenjene, namreč v umne, pridne gospodinjice. Le potem postanejo nam ženske prijetne in koristne udinje človeške družbe in vredne bodo lepih besedij Schillerjevih: »Ehret die Frauen! sie flechten und weben Himmlische Rosen ins irdische Leben, Flechten der Liebe beglückendes Band.«

močnejšega in potem še le slabšega. Mej sovražnike, ki prete slovenske narodnosti, štejemo tudi dva jezika, nemškega in laškega. Primorskim Slovencem opasen je, kakor smo menda že dokazali in kar vsak pameten človek sprevidi, bolj italijanski nego nemški, kajti prvi je ob enem tudi deželni jezik, kojega naše ljudstvo vsak dan govori sliši ter je nekako prisiljeno se ga koliko toliko poprijeti, da občuje z italijanskimi strankami, ki pa na svojo stran nočejo o slovenščini čisto nič slišati. prav tako, kakor Nemci in nemčurji po Štajerskem in Koroškem. Tega krive so politične razmere, ki se ne dajo čez noč spremeniti, ampak prete ostati še dolgo enake.

Dva sovražnika torej imajo tukajšnji Slovenci, ta dva jim silita skozi vrata in skozi okno z svojo govorico v šole in urade. Italijan tirja po nekakem, da postanejo tudi šole v čisto slovenske okolici popolnoma laške, take namreč, kakoršne so v mestu samem mej samimi Italijani. Eno ali drugo je neizogibno. Katere stranke se hočejo slovenski okoličani v svojem obupu, v tej dilemi poprijeti, one, ki jim izbacuje slovenščino popolnoma iz šol, ali one, ki pušča, da ostane slovenščina še kot učni jezik? Mej dvema zloma mora se manjše izbrati.

Take so tukajšnje razmere; kdor nam ne veruje, naj se o njih sam prepriča in sprevidi, da govorimo resnico ter ne zagovarjamo nemščine v okoličanskih ljudskih šolah, ampak jo smatramo kot neko sredstvo, s kojim bi šolstvo v okolici zadobilo nekoliko več narodnega duha ter slovenskim okoličanom večjih dušnih koristi doprineslo. Vemo pa, da počenjamo po starem reku: klin s klinom, ali drugače v sedanjih odnosih ni mogoče.

Dobre volje tukajšnjim rodoljubom ne manjka, le da bi se jim tako ne zavezavale roke ter bi se toliko ne sumničili od nekih narodnih zagrizlecev ali od posebnih žev v Trstu. Zdi se nam, da ti ljudje nečejo čisto nič vedeti o preresničnem reku: »Sloga jači in nesloga tlači«, ampak slepo udrihajo po uzornih domoljubih, ki se tukaj za sveto narodno stvar bore.

Sedaj pa stavljamo prašanje ter prosimo, naj se nam odgovori. Laške šole so slovenskemu tukaj bivajočemu življu opasne, ker v njih se deca narodu svojemu odtuji — vendar pa (naj nas radi tega nobeden krivo ne umeje!) od laških šol si moremo skoraj več uspeha pričakovati memo popolnoma nemških šol, ker laški je tudi deželni jezik, kojega umeje vsak okoličan, osobito v spodnji okolici biva joč; a nemščina je tukaj čisto tuja, in od šol, v kojih je nemški učni jezik, smemo radi tega manjšega uspeha pričakovati.

V okolici (vzlasti v spodnji) imamo slabe, čisto laške ali mešane šole, kder se okoličanska deca malo ali nič ne nauči; v mestu imamo c. kr. nemške ljudske šole, v kojih tudi mečejo slovenščino za vrata in ki so pri tem še tako prenapolnjene, da je ravnateljstvo prisiljeno celo mestne otroke odpošiljati zato, ker ni prostora, kder bi v teku leta lenobo pasli in klopi greli gledajoč učitelja, kako se muči in jim v potu svojega obraza trdo nemščino v še bolj trde glave zabličuje. Ako pripelje še slovenski okoličan svoje otroke v te šole, sprejmejo mu jih še manj, rekoč, da nimajo več prostora in očitajoč mu, da ima šole doma, naj vanje svoje otroke pošilja!

Kaj je storiti torej takemu očetu? Sam ukrene, kakor najboljši ne. Pošlje svojega sina v kateri si koli »meštjer« (roko-delstvo) rekoč: pojdi delat, vsaj si kaj zaslužiš — naj pobajajo šole gospodski otroci! Naj nam torej nasprotujoča gospoda pove, kako je temu opomoči; svetuje naj nam, v kake šole hočemo mi slovenski okoličani svoje otroke pošiljati; prav hvaležni jej bodemo za svet, ako bode res dober.

Sicer pa šolsko prašanje v tržaški okolici je in ostane še na dalje *nodum Gordianum*, kojega razvozljati ne bo mogoče v senci, tu treba svitile luči.

Diximus.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Gostinski shod plava še vedno na površji častnikarske in verjetno tudi diplo-

matičke politike. Poročali smo že v predzadnji številki sanje vročevrtnih Italijanov, ki menijo, da jim Avstrija kar tako »vhogajme« v naročje vrže primorske dežele in južno Tirolsko. Nam se to pričakovanje italijanskih rodoljubov prav nič čudno ne zdi, ker so v zadnjih letih, če tudi povsod tepeni, vendar le mnogo vtaknoli v svoj žep, tako da zgube nikoli niso čutili, ampak pri vsakem poboji so obogateli, ker so okoliščine tako nanesle; — še danes skoraj nobeden Italijan ne veruje, da se ima Italija zunanemu svetu zahvaliti, da se je zjediniła, ampak še se Italijan vedno ponša z izrekom: »Italia furā da se«. Italijan se ponša s tem, da je potomec slavne rimske države i njegova vroča kri mu ne daje miru, ona ga draži in vznemirja, zapeljuje in uveruje, da je Italija poklicana k svetovni vladi, kakoršno so imeli Rimci, da se zdaj zopet vrača čas, ko iz pepela vstane stara slava, stara omika romanskega naroda, katerega so drugojezični severni barbari v osodopolnej uri z surovo silo osušili. Italijane prevroča domišljija vara, če tudi nad njihovim rodoljubjem nemamo nikake dvombe, ampak jako bi želeli, da bi v vzgled bili slovenske mladosti, in prav zaradi tega moramo spoštovati take italijanske rodoljube, ker vsak človek je vreden največjega spoštovanja, ki za svoj narod misli, dela in žrtvuje se in trpi. Mučnikov ima Italija mnogo, tega ne more nobeden tajiti, in vsak, komur je na na srcu človeška blagost, more se le veseliti, da se je poprej tako razkosana Italija združila v celoto; vsak dober človek jej v tem okviru želi srečo, procvet in blagost. — Ali tu je tudi meja, tu jokonec Italija najostane v domačej hiši, tam jej bo dobro, ker nobeden je ne bo nadlegal, še potem ne, ako ne bi imela nobenega vojaka na nogah, saj vsa Evropa priznava potrebo združenja Italije. Združena Italija je tedaj Evropi potrebna prav tako, kakor bi potrebna bila neka združitev slovanskih narodov na Balkanu, zaradi katerih Evropa ne more priti k miru. — Ali Italijani naj bi pomislili to, da oni niso potomci Rimljanov, ampak zmes raznih ljudstev, ki so v Italijo prodirali in tu več ali manj časa vladali; da so oni prav malo podobni starim Rimcem, če se ž njimi hote primerjati v vseh dušnih in telesnih krepostih; da se dan danes mej narode, ki so se vsaj tako omikali, kakor Italijani, ne širi več kultura z mečem, ali s kričanjem nekdanje kulture. ali z sklicevanjem na rimsko svetovno državo. Sedanja Italija ni rimska država in tudi ne bode ter ne more biti, ker jej za to manjkajo vsi pogoji. Italija sama je temu v najnovejšem času najočitnejši vzgled; ona se je prva zjediniła na narodnej podlogi, ta podloga je bila njeja alfa in omega, in ker je podloga zdrava in časa primerna, zato je Italija pri vseh zgbah na bojnem polju dosegla svoj namen. — Rimci so podvrčali druge narode, dokler so bili zdravi na duhu in telesu, a ko so to lastnost zgubili, propala je vsa njihova svetovna država; ali Italijani morebiti mislijo, da so oni krepkeji na telesu in bolj zdravi na duhu, nego sedanji sosednji jim narodi? Tega nobeden ne bo trdil, ampak kdor pozna dežele in narode, vsak bode zanikal. Uže iz tega vzroka tedaj sedanji Italijani ne morejo imeti nobene oporoke ali naročila od starih Rimcev, pa tudi nobenega upanja do svetovne vlade, o kakoršnej se jim sanja. Bilo bi še o tem veliko govoriti, da bi lahko napisali debelo knjigo, tu pa temu ni prostora in treba, da zdaj še nekoliko spregovorimo o nemških sanjah. Uže zadnjič smo opomnili, da nemški neodvisni časniki sploh slutijo, da stase avstrijski in nemški cesar sešla v gostinjskih toplicah, da se dogovorita, kako bi se ubranilo rusko pritiskanje na rešitev vshodnjega prašanja in glede odstavljena bolgarskega kneza. Nemški časniki so — kakor to drugače ne more biti — Rusiji zelo sovražni — vsaj še avstrijskih Slovanov ne morejo videti. Slovan je v njih ustih uže človek druge vrste, kateremu dati enake pravice z Nemcem, bilo bi vnebovpijoči greh, kaj pa še le Rus, on je azijski barbar v domišljiji nekaterih nemških častnikarskih, večinoma judovskih prorokov, on je pravi Polifem, če tudi ga Bog ni ustvaril z enim, ampak z dvema

bistrima očesoma. Slovana se nekateri Nemci bolj boje, nego živega budiča, če tudi je Slovan najboljše, najmirnejša i najljubeznivša duša. Zakaj to? Zato, ker je pošten in močen; njegovo poštenje i njegova moč zapreti duri in vrata pijavkam človeškega rodu. Kako mislijo Rusi o shodu našega i nemškega cesarja, o tem nismo še nič govorili; hoteli smo nekoliko čakati, da natančneje pozvemo, ker pravega menjenja ruskega ljudstva v naših krajih ni tako lahko pozvedite; zakaj, tega ni treba praviti, saj nas in Ruse loči skoraj kitajski zid, mej tem ko smo Kitajcem, bodi si tudi evropskim, tako strašno blizu. Neodvisni ruski časniki niso bili s tem shodom prav nič zadovoljni, posebno hudo pa so napadali avstrijsko vlado, i najbolj v tistih dnevih, ko je bil nadvojvoda Karol Ljudevit gost ruskega carja, očitali so Avstriji nebvaležnost, govorili, da bi rada sama podedovala turške dežele, da pa pri prebavljanju teh mora sama poginoti, ker slovanski narodi na Balkanu nemajo do nje nikakega zaupanja, toliko manj, ker še lastnim slovanskim podanikom o jezikovih zadevah ni pravična. Svetovali so, naj se Rusija postavi popolnoma na svoje noge in reši sama vshodnje prašanje. Hude sodbe, katero so ruski neodvisni časniki izrekli zoper avstrijsko vlado, ne moremo i ne smemo priobčiti, želeli pa bi, da si o k srcu vzemo merodajni vladni krogi. — Vladini ruski časniki pa si prizadevajo to stvar poravnati. Tako piše nek ruski vladni častnik, da ni res, kar ruski časniki govore, da se Rusija hoče odpovedati tricararske zveze in postopati sama po svoji volji, da dalje tudi ni res, da so se v Kisingenu in Gostinju mej Nemčijo in Avstrijsko-ogersko sklenole nove politične pogodbe, katerih ne bi tudi Rusija bila deležna. Le tedaj bi se bila zveza raztrgala mej tremi cesarji, ako ne bi se bili mogli zediniti zaradi ohranitve miru, in vendar se je dogovorilo, da ima vladati mir na balkanskem poluotoku. Res je, da ima tu Rusija zgubo, ali ne more se očitati Avstrijsko-ogerske in tudi Nemčiji ne, da je dobila iz zapletka na Jutrovem dobljke, ampak tega je kriva sama Angleška. Sicer pa Rusiji ni treba zopet dobiti proste roke, ker prosto roko je vedno imela, zavezala se je v tej tricararske zvezi le za to, da nič ne stori, kar bi nevarno bilo splošnemu miru. Ni tedaj nobenega vzroka za promembo ruske politike, kar se tiče ohranitve miru, v popolnem soglasju je z berlinsko in dunajsko politiko ter si pridržuje popolno svobodo glede varstva ruskih interesov.

Madžari so zadnjo nedelo zopet v treh krajih taborovali in sklenoli, državnemu zboru poslati prošnjo, naj se napravi samostojna madjarska vojska. Napuh, napuh in zopet napuh!

Vnanje dežele.

Pogodba mej Črnogoro in papežem za varstvo verskih zadev katolčanov v Črnogori sta 18. t. m. podpisala v Rimu kardinal Jakobini in tajnik črnogorskega kneza.

Serbski kralj se pripravlja na pot v zunanje države; za dobo njegove odsotnosti prevzame vladno ministarski svet, ki pa ne bo imel pravice imenovati in odstavljati uradnikov.

Ruska vlada je sestavila komisijo, ki ima izdelati zakon, pod katerimi pogoji smejo tujci kupovati nepremikljiva posestva na Ruskem; pri tem se bo ozirjama na to, da se naseljevanju Nemcev v deželah ob Visli jez postavi. Ob enem tudi komisija nasvetuje predloge, glede vredbe pravnih razmer tujcev, ki so v zadnjem času sprejeli rusko podaništvo.

V Sredcu sta prišla turška poslanca Madjid paša in Abro efendi, da z bolgarsko vladno vredita vshodnje rumeljske razmere. Kakor se kaže zdaj, skoraj ne bo mogoče teh razmer povoljno vrediti, ker poslanca imata taka naročila, da jih bolgarska vlada ne more sprejeti; ona zahtevata, naj se uvede stara organska ustava, katere pa bi se vse ljudstvo uprlo; pod tacimi pogoji ne bo mogoče te zadeve poravnati. Ljudstvo je vsled tega silno razburjeno.

Berolinski mestni zastop je tudi odbil vabilo budimpeštanskega mestnega za-

stopa, naj se udeleži svečanosti zopetne pridobitve Bude.

Angleškega državnega zbora obe zbornici ste se 19. t. m. odprli. Prestolni govor o zunanjih zadevah popolnoma molči, ampak omenja le izida zadnjih volitv ter potrjuje sklep prejšnjega parlamenta glede vlade na Irskem. Vlada parlamentu poda proračun in od prejšnje vlade uže podane kreditne predloge, potem pa se parlament zopet zapre — V zgornji zbornici je Salisbury izjavil, da se birmanska prašanje k malu vredi. Prepriljivo ozemlje v Afganistanu znaša 20 milj., tedaj je boljše, da se to prašanje reši mej obema vladama, nego da bi komisariji v onih krajih prezimili. Glede zakonodajstva za Irsko priporoča vlada, naj se skliče enketa ter naj se varuje socialni red po navadnih zakonih, ako pa bi ti ne zadostovali, zahtevala bo vlada obširnišo oblast.

V Egiptu dela Muktar paša Angležem dosti preglavice. Angleži so menili, da je Muktar samo dober general, kakor diplomata pa ga okoli prsta ovijajo; ali zelo so se prevarili. Muktar nikakor ni hotel dovoliti, da bi turški sultan potrdil angleško zasedenje Egipta, ampak izdelal načrt, kako naj se prevredni egiptovska vojska ter ga poslal sultanu v potrditev. Po tem načrtu bi egiptovska vojska zadostavala za brambo dežele, angleška vojska bi morala Egipt zapustiti in angleška vlada nositi troške za zasedbo. Angleška vlada pa je ta predlog zavrgla ter zdaj pod roko v Carjigradu dela na to, da bi Muktar pašo s pota spravila, kar se jej pa teško posreči, ker so druge vlade na Muktarjevo strani.

DOPISI.

Iz sv. Križa, 20. avgusta 1886. (Izv. dopis). Tukaj se govori mnogo o koleri in čudimo se, da ljudje, malo da ne, po vsej okolici za to bolezen umirajo, a le pri nas ne. Ako je res azijska kolera mej nami, in ako se bacili redijo in množijo najbolj tam, kder organske stvari gnjijo, morala bi kolera uže delj časa biti pri nas.

Govori se, da na Kontovelju kolero marsikaj pospešuje, najbolj pa nesnažne ulice in voda iz vodnjakov, v katere se lahko iz pokopališča odceja, ki spiri in podpira razkroj pozemelskih ostankov človečjih. No gotovo je, da se s tako vodo okuži človek do človeka še strašnimi posledicami. Kontoveljci pa trdijo, da voda, katera pada na pokopališče, nikakor ne more prodreti skozi kamenite in opokaste slojeve do spodnjega velicega vodnjaka — kojega sedaj popravljajo — in dokazujejo s tem, da se lahko precej pod pokopališčem luknja naredi, katera bode vodo držala, dokler je ljudje ne spoljejo, ali veter izsuši. Torej, ker kontoveljska voda ni nevarna, bode pa morda krive nesnažne ulice, koje spiri voda, katera teče v po- hlišne vodnjake in staje, kder se marsikaj v njej zredi. Je-li to temu krivo? Bog si ga vedi, kajti na zdravnike se glede kolere malo moremo zanašati. Kar je rekel Koch, to trde tudi oni, in mi bodemo pa lastnemu prepričanju bolj verjeli, nego njim. Mimo grede rečeno, Križani žele, da ne bi se zdravnik v vas pokazal, dokler kolera popolnoma nejenja. Mi se klanjamo znanosti in to bodi dovolj, ako nas hoče kak prismojonež s Zulū pitati. Pač pa, drago bi nam bilo, ako bi koja zdravstvena komisija dobro pregledala naše kraje in tudi faktično kaj naredila na zdravje okolice.

Kaj ko bi slavna tržaška uprava skrbela za snago po okolici? Da grem na debelo: Pri nas, na primer, imamo dve luči, eno »Klanc« drugo »Kau« imenovano, obe te pravi gnjezdil bacilov. Voda na klancu vse opere. Po poti pobere vse, kar more nesnažnega z seboj; naše matere spirajo v njej plenice in druge otročje zavoje; koliko nesnage samo s tem njo pride? Kde se pa spirajo rane in vsi drugi uagnjusi? Na »Klancu«! Ves dan se tam pere, v dnu pa gnjije in množi se smrad, se kuži voda, katero pa živina naša pije. — Na »Kau« pa teče voda iz vasi, no hvala Bogu, nekdo je baje vrgel živo srebro vanj, da sedaj pušča in služi le za rešeto tistim, ki blato iz njega jemljejo. Idoči mimo te ali one luže, dobro je, da se človek prime za nos, posebno pa, ako ni Križan. Temu naj bi se v okoliščini prišlo!

Naša vas, kakor večina vasi v okolici, ima nekoliko vaških odduškov, negnjusnih klancev, po katerih je resnično brez česna v ustih nevarno sprehajati se, posebno na tešče. Kaj ne bi se to lahko odstranilo? Ako zares pri nas nastane kolera, kar pa Bog nas varuj, ostanejo vsi bacili in birgulje na javnih poteh, in tako je kolerična propaganda najlažja. Ko bi

zahtevali nekoliko javnih stranišč, očitalo nam bi se morda, da toni več po staremu, da naši stari so v prav te klanice zahajali, da je to sad nesrečnega modernega življenja, rajši naj se zakriči na vse zgodaj prešičem svojim »otô past« itd. — Jaz mislim, da sezidanje nekoliko stranišč na bolj potrebnih krajih bi bilo jako pametno, kajti razkuženje o groznih boleznih bi lahko bilo in ljudje sploh bi se lože varovali ter pazili na čistočo in red. — Da, da, pozabil sem tudi: in zbran materijal služil bi lahko za žganje onega kratkega, katerega se pri nas — žalibog — mnogo »špuga«.

Veste, odkar so naši nasadili v Seraljevu avstrijsko zastavo, nastanil se je tu pri nas nek Lah, kateri zna napravljati vse mogoče likere, rum, žganje in posebno to sili me naše ljudstvo po jako nizkeje ceni, da ono hlastno po njem sega. Moj Bog! mladež se je popala strahovito nesrečne te pijače (To je teško verjetno, saj v Križu raste obilo najboljšega vina. Ur.) tako, da ne vem kamo — pridemo. Moški vsake dobe in celo nekatere ženske poprijemljejo se strasti, katera prorokuje moralno propast. Temu pa je vsega kriva tujščina, po kateri se je marsikatera slabost k nam priklatlila. Pomislite si, prefrigani oni Lah je oddal glas meji ljudstvo, da se pri njem poslužuje čestiti naš g. župnik in g. zdravnik na Proseku, Sindici, kar je ljudstvo jako vabilo in mamilo. Kaj ni to preveč, da tak pritepenec kompromitira ljudstvo osebo, koje so v izgled? Te dni se je skesal nekoliko ta fabrikat in skušil je kolajžiti lažjavi glas v resnico preobrniti, a ni mu se sponeslo. V ostalem pa želim, da se naši dobri Križani odpovedo onej pogubonosnej pijači in da rajši hodijo tja, kder teče čista, dobra in zdrava naša črnina, ter slednjic naj gledajo, da pošteno gredo »svoji k svojim«.

V Senožečah, 18. avgusta. Dopisi iz naše doline uže nekaj let prepovedkoma dohajajo v javnost; bodi si, da ni za to sposobnih peres tukaj, ali da so se nekdanja prespičasta pokrhalala. Ker je pa potrebno, da svet izve, ne le da še živimo in to od ene strani tako živo in zdravo, da meji nami, blizu 1600 duš broječimi, ni nujen uže dva mesece dolini solz slovo dal; od druge strani pa tisto polhovo trdno spanje spimo, da od nas v socialnem, političnem in drugem življenji nikdo ne izve; čakamo odrešenja na tihem, kakor bomo po našem verozakonu sodnjega dneva čakali. Ni sicer moja naloga naše vsestransko spanje opisovati, tu bi imelo spretnejše pero od mojega tako obširno, kakor častno ulogo. Ker pa, kakor rečeno, takega peresa pri nas ni, poskusim pa jaz, akopprav še slabimi močmi, pa s toliko boljše voljo, naše čudno spanje nekoliko pojasniti:

Uže meseca januarja t. l. smo bili zaključili občinske volitve, a onega, kojega ples ne veseli, tega je podoknica od sedem trobcev tako razkačila, da je našo, več trudapolnih tednov pripravljano in dovršeno izvolitev občinskega odbora, z eno nemško, njemu ne pristoječo vlogo uničil. Nekdo ga zove »Grandnemčur«. Od tistega časa, ko so bile volitve ovržene, uže je 6 mesecev, in odkar so bile nove volilne liste na razgled dane, pa 2 meseca za gorami.

Ti morda misliš, dragi bralec, da nam, ker smo tako mirni, v pričo sedanjega občinskega odbora pečeni kopuni iz zraka v usta leté? — Ne, ne — brate moj! — Le ogledi si naše poti in ceste, po katerih komaj koze srečno preidejo; ogledi si naše sadno drevje, kako visijo odlomljene veje na sve kraje. V gozdih in šumih imamo vse polno: drv, nastelje, paše itd. za poklicane in nepoklicane, a vse prav za nizko ceno. Občinski računi od leta 1885 so se tudi neki zajezili, ker jih ni na avito. Vozimo gnoj, za odvrnitev kolere, raz gnojšč, pa ne vsi — in pred bi se enega naših primorala, svoje, pa glavne ulice nagromadeno gnojščé in čez ulico tekočo gnojnico odstraniti, gotovo bi gospod župan sam na svoje osebnostne troške za to delalce in voze najel, ali pa vse na starem pustil, kakor pa onega na to silil, a vse to radi tega, da v miru živimo.

Imamo obljubljen telegraf uže en par let uradno; potrebno svoto nočev za kole so tudi naši kavalirji, n. pr. Dejak, Rieter itd. uže kdaj darovali, naš poštar je bil tudi uže od uradne mu strani opozorjen, naj si priredi primerno sobo za telegraf in pošto skupaj, kar se je tudi uže, in prav povoljno zgodilo. Tudi prepotrebna in prekorišna poštna zveza z Divačom nam je obljubljena in kakor nam g. župan zatrjuje, za obe napraviti je tudi naš c. kr. g. okrajni glavar unet, a vendar ima to oboje, kakor vse drugo pri nas, tisto osodo kakor ono presneto gnojščé! — Da bi uže naš visokopostovani rojak vendar enkrat svoje bivališče v njemu ljubem rojstnem kraju s katerim drugim zamenjal, potem bi nam morda vsaj občinske volitve v tek prišle; sicer ostanemo še Bog ve koliko časa v politični mešiček zaviti; in naši nemčurčki ne bodo imeli še tako hitro prilike, kako »šilo« geroša plačati, ter ž njim zavisne tržane omamiti.

Danes smo imeli v farnej cerkvi praznovanje rojstnega dne Našega veličanstva cara Fran Josipa; obče prijubljeni naš gospod župnik je slovesno sv. mašo z lepo donečim glasom izvanredno lepo in veličastno pel. Tudi kvartet domačih pevcev s petjem cesarske pesmi brez spremljanja orgel se je povoljno ponesel; škoda da jih na tem kraju premalokrat slišimo. Udeležba pri tej sv. maši je bila mnoga, zastopani so bili tudi vsi c. kr. uradi z svojimi načelniki in druge avtoritete, le občinski zastop je bil popolno nenavzočen, kajti sam njegov, od Njegovega veličanstva c. sarja, dekorirani načelnik, je danes zarana zamenjal to redko slovesnost s kratkočasnim potovanjem: sapienti sat! —

Iz Brd, 13. avgusta. Ker nobeden noče nič pojasniti iz naših Brd, kako kaže letina, kako se meji našimi prebivalci sloga in edinstvo širi in o drugih zadevah, zato prosim čestito uredništvo, naj sprejme teh par vrstice, da svet ne bi mislil, da smo prav zaspali v naših lepih in krasnih Brdih.

Letina pri nas bi bila dobra, ako bi trta le srednji pridelek donesla, ali žalibog, pomladi, ko je zelen pokazal, takrat je tudi trta veliko obečala, kakor denašnji svet, ko se je začelo širiti grozde, vsak dan manj, tako, da je sedaj po mestih prav žalostno gledati.

Sadja, posebno sliv je prav zadosti, krompirja prav malo in še to malo močno gnjije.

Meji občinami v sosedstvu ni pravega miru, še menj meji mladeniči; nobeden ni hotel popisati, kako so se bili sprejeli Kozanci in St. Martinci na meji občin, v kratkem povedano, bil je kakor meji državami boj, pomanjkovalo je samo streljanja, morala je priti žandarmerija iz Gorice na pomoč. Kdo je tega kriv? Sedaj ima pri nas ljudstvo vso prostost, brez vsacega strahu; ni še minolo 14 dni, ko so v Kviškem vso noč razsajali; župnika zmerjali, poštarju močan tram od hiše odnesli in čez nek zid v vinograd vrgli. Ko se je pritožil, odgovorilo se mu je, da se je dosti bašat na istem tramu skuhalo. V St. Florjancu, kakor se je bralo v »Soči«, bila je tepežnica; v Gradnem, ko je milostivi vrhovni škof imel kanonično vizitacijo takrat se je večer pred deljenjem svete birme v farovski občinski zastopniki s č. vikarjem sprli in pretili, ako ne pridejo vrhovnega škofa konji v Višnjovik, da ne pošljejo nobenega otroka k birmi — predrznost! — no drugi dan jih je milostivi vrhovni škof v cerkvi dobro poklestil. — Zmerom večje nevoščljivosti meji občinari vladajo.

Obljubljena cesta čez Gradn do Plani je zaspala, potem ko se je obetalcu želja spolnila. Dokler je imel strah, da ne bo izvoljen kot deželni poslanec, vsakemu se je pripogibal in obečal, sedaj pa, ko je dosegel sedež župana v Smartnem, za nobenega se ni več ne meni, zvezane ima vse na vrvi, dokler se ne odrgajo, prav tako tudi v Podgoro se ne ve, ali glavništvo spi, ker ste uže minoli dve dobi, to je 6 let in volitva ni še razpisana. Za Krjako obeča, da jim da podporo za širjenje planišča iz cestnega zaloga, da se jim prekupi, kdo ve, ali pojde ali ne. Lepo bi bilo, da bi bilo razširjeno, pa le iz lastnega zaloga, ne pa iz okrajnega.

Zagreb 18. avgusta 1886. *Jó mulató embér*, kaimor pride, ostavi za seboj spomin. Tako je tudi te dni eden takšnih hrvatskih bratov iz »Magyar-orzsága« ostavil v Zagrebu svoje magjarske kulture trajen spomin. Oposlan je bil iz te blažene dežele vekovečnih defraudacij nek Magjar za uradnika na zagorske železnice, katera se je to leto zgradila in komaj ko je prestopil prag zagrebskega kolodvora, pokazal je svojo vlijdnost do naroda, pri katerem je dobil službo, t. j. v kolodvorske restavraciji se je pridružil ednemu stolu, okoli katerega so sedeli plemenitega Arpada sinovi in pili hrvatske kapljice v slavo svoje vsak dan vekšajoče se kolonije v Hrvatske, a po prihodu poslednjega, na veselje so počeli zabavljati čez nekatere Hrvate, kateri so sedeli pri drugem stolu, v tem se je posebe pa odlikoval pridoljak, ker ko je videl, da so Hrvati, da izbegnejo kakšnej neareči, otišli, prišel je na sveto jezo ob tla hitati okrožnike, steklenice in kozarce, sploh vse, kar mu je pod roko prišlo; ko se je pa tega dela naveličal — šel je pred kolodvor, zrušil raz sedeža fjakerskega fanta in konje gnai okolo prostornega trga kolodvora tako dolgo, dokar so bežati mogli in dokler ga ni stražar, kateri je to komedijo mirno gledal, zavstavlil in ga na red pozval, ako je ta pred seboj videl stražara — posegne v žep in mu proži bankovec od 50 gld. s besedami: »Belieben Sie annehmen Herr Stadthauptmann«. Stražar, zvesten si dolžnosti, prijavil je tega plemenitega embéra na kompetentno mesto. — Drugi dan pa je spet ta pogledal preveč kozarcu na dno in se maščeval pri mestnem detektivu, kateri je nameščen v baraki za disinfekcijo, čes da to nič ne velja, da ni zoper kolero itd. tako dolgo, dokler ga ni ta detektiv iz barake hitil. Ko si je pa »jopca« prespal, se je tudi spomnil svoje večeranje nezgode,

odposlal je po zadoščenje k detektivu, namreč svoje »en plein parade« sekundante, kateri so detektiva v njegovem imenu na duel poklicali, a kakor se sliši — on je hotel viteškemu gospodu tudi na tem poslužiti — alimu ni tega predpostavljena oblast dovolila. Razen vsega tega pa se plemenita gospoda iz »Magyar-orzsága« zabavljajo še s tem, da se po Zagrebu v kolih za smeti okoli vozijo, ker si mislijo, da so v svoji magjarske metropoli. In to je tudi za njih zabava. Iz tega se vidi, kaj vsega prevzetnost ne dela! Bog daj norcem pamet, a Hrvatom oba kraja palice!

Domače in razne vesti.

† Č. g. Janez Rekar, bivši duhovnik Tržaške škofije, rojen v Gorjah dne 9. januarja 1823, v mašnika posvečen 11. avg. 1850, umrl je 20. t. m. v Ljubljani popoludne po dolgi in mučni bolezni.

Politično društvo »Sloga« v Gorici bode imelo v ponedelk. 23. t. m. občni zbor, v katerem se bodo obravnavale za deželo jako važne stvari. Gorški Slovenci, udeležite se v obilem številu prevažnega zbora!

V morskem hospicu — Ospizio Marino, kateri zavod se je osnoval v korist ubožnim škrofuloznim otrokam tam pri sv. Andreju, je nek nadzornik, ki te bolane otroke neusmiljeno tepe. — Nekdo nam je prišel povedati, da je videl se svedeti očesi, kako je ta nadzornik ubogo malo dete na morskem bregu pretepal. — Kaj spada pretepanje tudi v zdravstvo? — Gospodje od odbora naj bolj pazijo, kako se dela z otroci.

Darila pobožnim nevestam. 14. oktobra t. l. se podeliti dve taki darili po 260 gld. iz ustanove Josipin Antonije Clivio za možitev sposobnim, ubogim, pobožnim in pridnim deklicam katoliške vere za doto. Ti darili prisodi mestni magistrat. Nekako težek posel je to, v sica gledati lepim dekletom, pa naš magistrat je kos — on uže izbere izmed vseh tržaških devic najubožnejši, najpobožnejši in najpridnejši Adamovi hčeri, to se ve italjanske krvi in italjanskega duha.

Orožne vaje deželnih brambovcev na Primorskem. Ukazalo se je, da imajo tisti deželni brambovi, ki spadajo k deželno-brambolinim lovskim bataljonom Trst št. 72. Pazin št. 73 in Gorica št. 74, letošnje orožne vaje opraviti, da se pa tisti deželni brambovi, ki ne stanujejo na Primorskem, ne skličejo k zgoraj omenjenim bataljonom, ampak da imajo opraviti vaje pri tistem deželno-brambenem bataljonu, ki je najbližji njihovu stanovanju.

Avstrijsko-ogerska banka je sklenola pomnožiti podružnice od 72 na 100. Izmed novih podružnic spada 18 na Ogersko in 10 na Avstrijo in sicer se ustanove v Hrudimu, Gabloncu, Graslacu, Ogerskem Hradišču, Kolinu, Kremsu, Litomericah, Novem Jičinu in Sučavi.

Avstrijsko - ogerski Lloyd. Razprave zastran ponovitve državne pogodbe z Lloydom se mej obema vladama te dni zopet prično.

Tržaške novosti:

Kolera v Trstu. Od srede na četertek je bilo v Trstu in okolici 11 slučajev kolere, od četrtka na petek, (četrtak je bilo zopet slabo vreme, večer celo mrzlo) je zopet bolezen hujša postala in je zbolelo v mestu 12 oseb, v okolici 4, od petka na soboto je zbolelo v Trstu 11 oseb, v okolici pa 2 osebi; danes dopoludne so zbolele, kakor se sliši, v Trstu 3, v okolici 2 osebi za kolero. Ta teden se je konstatiral precej velik naraščaj kolere v mestu in okolici, in se je pokazalo, da ima v nekaterih hišah kolera prava ognjišča. — Tako je umrlo v ulici Cillino poleg Sv. Ivana v enej samej hiši 9 ljudi, potem so umrli peku g. Selešu 4 delalci v par dneh, na korzu št. 13 je umrlo v enem dnevu 6 ljudi, in na korzu št. 5 tudi 4 ljudje; najhujše pa je bilo v gostilni »pri luncu« poleg železnične postaje, tam je umrlo v par dneh 8 ljudi, meji ojmami sama gostilničarka; vse te hiše je zdravilna komisija zaprla. Konstatirala je komisija pri tej priliki tudi, da so bolniki pili slabo vodo iz vodnjakov dotičnih hiš, katere vodnjake so zdaj zazidali. — Paziti je torej treba na vodo in pije naj se le voda iz Nabrežine, pa nikakor ne ona iz raznih vodnjakov. Zdravniki so konstatirali, da bi bila v Trstu uže nehala kolera, kakor je uže nehala na Reki, da imamo tukaj tekočo vodo, ki bi izpirala kanale pod mestom. Sliši se, da je magistrat danes zaprl tudi mestne vodnjake na trgu S. Francesco in onega pred veliko kasarno.

Furlanska neotesanost. V nekeje gostilni v Trstu, katere je Slovenec gospodar, shaja juče dolgo družba, v kateri se razen Furlanov nahaja tudi kakšen Slovenec. Ta družba navadno igra »moros«, ali pa si »kipce« ogleduje. Tako sta tudi večerjaja »kipce« ogledovala in sigurno zaradi »asas« sprisa se, namreč Slovenec z Furlanom.

Čestila sta drug drugega po »navadi«, pri kateri priliki je Furlan Slovencu »ščava« prikopal. Slovenec, ne bodi si len, skoči na prkosnega Furlana in ga k ljubo posredovanju družih gostov parkrat z pestjo vdari, in da niso Furlana ven sparili, bi se mogoče kakšna nesreča pripetila, ker se je Slovenec v resnici čutil razžaljenega radi omenjene besede. Ne odobravamo tega ali kedor išče, pajde. Za to v bodoče dotični Slovenec naj se ne druži več s takšnimi dotepenci, kateri njega narodnost ne spoštujejo, ampak naj si poišče zabavo mej svojimi sorojaki.

Dr. Werner, tista mitična oseba, o kateri smo uže poročali, da je ni bilo nikder — je vendar prišla na dan; bil je to nek švindlar, kateri se je uže čez mesec dni ljudem predstavljaval kakor zdravnik in več njih tudi osleparil; večerj ga je policija prišla v gostilni Bisaldi na kanalu.

Pazite na petroleje. 18-letna šivilja Josipina Adamič, stanujoča v ulici Boschetto je predsinočnem pri delu zvrnola svetilnico, petroleje se je vžgalo, in vžgala se je tudi obleka šivilje. Klicala je na pomoč, nek mladenec, Reja po priimku, je skušal pomagati, pa ni šlo, neka ženska je polivala nesrečnico z vodo, pa tudi zastoj. — Se le, ko je prišlo več ljudi, se je posrečilo ogenj vgasniti; ali šiviljo so morali odnesti na pol mrtvo v bolnico, kder je menda danes uže umrla; tudi Reja se je močno opekel, toda njemu je uže boljše.

Policijsko. Večera dopoludne je policija na parniku »Tibor«, ki je dospel iz Rio Janerio, aretirala konzularnega tajnika Konrada Davida, ki je bil pri nekem avstrijskem konsultatu v Braziliji in tam izneveril 13.000 gld. — Vkampanjo trgovca V. Makala so vdrl tatovi, ali dekla jih je preplašila, pustili so vkradeno blago na mestu. — Dva fakina je stražnik zasačil, ko sta hotela vkrasti pred kavarno Domenig dva stola. — Zaprl so zaradi tatvine še druge 3 postopače in eno dekle, zaradi razsajanja po noči pa 4 rokodelce. Zaprla je policija tudi te le nevarne postopače: Blaž G. iz Ajdovščine, Anton A. iz Stanjela, Franc M. iz Ljubljane, Edward H. iz Celovca, Ivan D. iz Gorici pri Hrenovcah, Cecilia S. iz Gorice.

Kolera v Istri. Najhujše še vedno razsaja kolera v Izoli, od srede sem je tam zbolelo 19 ljudi, v Sočergi 3, v Rlemanjih 7, v Plominu 3.

Iz Šmarja pri Gorškem nam pišejo: Pred nekoliko tedni je pisal g. Fr. Furlan po 200 »kós«, menim da v tovarno g. Globočnika, došel pa je dotičnemu pod pret. št. 34 zaboj s cikorjo razne baže; pozor sezanski železniški urad, ne pošiljajte več cikorje, mesto »kós«, saj še v Trstu preveč smrdi.

Iz Rifenberga nam pišejo: Na Berjeh pri Rifenbergu živi 86 letni mizar po imenu Franc Cigoj, kateri si je z svojim trudom lepo posestvo pridobil, in zdaj, ko vidi, da se mu bliža smrt, dela si sam mrtvaško »trugo«.

Darovali so podružnici društva sv. Cirila in Metoda v Trstu po g. Kerže-tu gospodje vsi trije in Rakkeka, Mihael Veroušek f. 3., Josef Del Ben f. 3., Ernest Pegan f. 1., skupaj 9 gld.

Za Radezkyjev spominek so darovali nadalje: e. l. p. n. družabnice del. podpornega društva: gospica Jeričio Kati 50 kr., Roethel Josipina 60 kr., Roethel, Anica 40 kr., Ogrezek Marija 20 kr., Kranjec Josipina 10 kr., Kovšca Marija 5 kr., Lesica Ana 3 kr., Kovšca Alojzija 10 kr., Črnigoj Ema 5 kr., Črnigoj Kati 4 kr., Blanka Dragolila 2 kr., Liebman Angela 5 kr., Fabčić Anica 5 kr., Rihtar Lavo-slava 4 kr., Sustar Leonora 5 kr., Medved Matilda 4 kr., Strniša Kati 40 kr., Vrane Antonija 10 kr., N. N. 10 kr., in ti le družabniki: gosp. Skrt Ivan 10 kr., Ilidčič Franjo 10 kr., Rutar Andrej 10 kr., Pintar Slavoj 10 kr., Bajt Luka 60 kr., Star Valentin 20 kr., Lotrič Grga 10 kr., Rustja A. 15 kr., Indihar Franjo 20 kr., Božič Ivan 20 kr., Lestan Franjo 10 kr., Indihar Tone 10 kr., Črešnjegar Andrej 5 kr., Hajpel Josip 10 kr., Hvastja J. 10 kr., Na-drag J. 10 kr., Astel Matej 10 kr., Gebert P. 10 kr., Spegljč Ivan 4 kr., Benvenuti Ivan 5 kr. Skupaj f. 5.56, zadnjič izkazanih f. 10.30, skupaj f. 15.86.

Deutsche Gründlichkeit. Pred nedolgo se je čitalo, kako znajo gospoda Nemci dobro geografijo, ko so namreč pisali, da je »Parezo in Ober-Italiens«. V jedni od zadnjih števil »Leipziger Illustrirte Zeitung«, pa se sopes čita mej vestmi o kolero v Trstu in okolici, tudi to: »In San Giuseppe bei Rizmagne ist die Epidemie« itd. Tako so pisali tudi italijanski listi, še celo lokalni, potem se ni čuditi, da Italijani in geografija jeden drugega izključujeta. Te dni pa je uredništvo »Naše Sloga« prejelo dopisnico iz Nemškega pod naslednjim naslovom: »Lobliche Redaction der »Naše Sloga« in Triest — Böhmen«. Takšnih i še polno družih kozlov delajo gospoda iz »Reicha«, pa pravijo, da so uže vso znanost v najem vzeli.

**Zdrav kraj morajo menda biti Seno-
žeče,** ker po poročilu katero smo sprejeli
od tam, ni uže 2 meseca izmed 1600 pre-
bivalcev nobena oseba umrla. Če je to
resnično — Bog daj, ca to zdravstveno
stanje še dolgo trajal!

Književnost.

„Pro Slavia“ je naslov majhne
knjižice, katera je te dni izšla v Cividatu
v Italiji in katere čisti prihod se uporabi
v korist slovenskih prebivalcev krajev Di-
lignidisa, kateri so bili ponesrečeni 8. ju-
lija p. m. po groznem viharju. Vsebinska je
v prozi in v stihu od G. Merinelli-a, G.
Codig-a, E. Podrecca, Rogantino-a, G.
Giov. Trinko-a, Pacifico Valussi-a, S. Re-
fati-a, C. W. Comeli-a, G. Vogrig-a in
D. Podrecca; razen raznega berila ima
tudi podoba kraja in njega navadne no-
šnje. „Pro Slavia“ se prodaja po 50 cen-
tesim. In se dobliva, kakor menimo, tudi
v kakšnji bukvarni v Trstu. Vsak, kdor
le more, naj si jo kupi, uže iz tega vzroka,
ker je namenjena v korist ponesrečenih
Slovencev Italije.

Javni zahvali.

Sl. županstvu in vsemu starešinstvu
v Rifenbergu za blagodušni dar in pomoč,
ker so mi k bolnišničnim stroškom zna-
meniti dar 30 gld. iz obč. blagajnice po-
darili. Zahvaljujem se prav toplem vsem
onim prijateljem in dariteljem za rečeno
blagodušno podporo.

Berje, dne 18. avg. 1886.

Alojzij Makovec.

Iz celega srca se zahvalim blagorod-
nemu gospodu dr. Pavlu Zenkoviču, zdrav-
niku v mestni bolnici tržaški, da je moja
ženo in dete se svojo nepopisljivo požrto-
valnostjo, neizmernim trudom in trplje-
njem otežil grozne smrti. Hvala Vam za vse!
V Trstu dne 20. avgusta 1886.

Anton Kovačič

c. kr. javni stražnik.

Tržno poročilo.

Kava — živahna kupčija po vedno viših
cenah; tendenca najboljša. — Prodalo se
je te dni 1500 vreč Rio po f. 53—64.,
4000 vreč Santos po f. 56—65., 400 vreč
Bontine po f. 77., 100 vreč Timor po
f. 80., 700 vreč Manilla po f. 58—60.

Sladkor — slaba kupčija, cene še niže.
— Sladkor v kosih po f. 1825—22.

Sadje — došlo je mnogo letošnjega
sadja, vsled česar je bila kupčija nekoliko
boljša. Pomeranče f. 6 do 14., limoni
f. 250 do f. 13., mandlji f. 77 do f. 83.,
fige v vencih f. 17., rožiči lepi novi f. 9
do f. 950, opaša nova f. 24 do f. 22.,
cvebe Elemé nove f. 18 do f. 21., sul-
tanina nova f. 30 do f. 31.

Olje — slaba kupčija. — Namizno
stane f. 48 do f. 70., jedilno f. 35 do
f. 41.

Petrolje — rusko f. 850, američansko
f. 9 do f. 925.

Domači pridelki in žito — skoro no-
bene kupčije, cene so zaradi tega le no-
minalne.

Les — slabo obratjan.
Seno — dobro konjsko f. 130 do
f. 160.

Borsno poročilo.

Vsled neugodnih poročil iz Londona,
so tudi tukaj kurzi postali nižji in je ten-
denca slabša skoro za vse papirje.

Dunajska Borsna

dne 20. avgusta

Enotni drž. dolg v bankovcih	85 gld 60 kr
Enotni drž. dolg v srebru	86 „ 40 „
Zlata renta	121 „ 20 „
5% avst. renta	102 „ 30 „
Delnice narodne banke	867 „ — „
Kreditne delnice	281 „ — „
London 10 lir sterlin	126 „ — „
Napoleon	9 „ 99 1/2 „
C. kr. cekini	5 „ 93 „
Kr. državnih mark	61 „ 70 „

Vsi uradi društva

„Assicurazioni Generali“

nahajajo se od danes v

novi družtveni palači

Via della Stazione N. 888-1

(Kolodvorna ulica).

Trst, dne 16. avgusta 1886.

Cegnarjev Viljem Tell
se prodaja v tiskarni Dolencovi po 10
soldov.

Trgovina
A. Majer-jevega
Exportnega piva
v steklenicah
v LJUBLJANI
(pivovarna na paro)
priporoča

Cesarsko, in Bock-pivo
v skrinjicah po 25 in 50 stekl.

Razkužujoče sredstvo

za stranšča in vsak drug kraj — po-
polnoma neškodljivo zdravju.

Najbolj ekonomično in povsod
rabljeno.

Da se razkuži kako stranšče, zlijte
naj se vsaki dan notri 2 žlici te teko-
čine. Za vsak drug kraj stanovanja za-
dostuje vliiti v kako posodo nekoliko
žlic, postaviti posodo v kak kot, ter
menjati ga je enkrat na teden.

Samo v Lekarnici ROVIS v Trstu.

V isteji lekarni so na prodaj slavno
znane

PROTIKOLERICNE KAPLJICE

izvrstno preservativno sredstvo
BASTLER-jevo

IZVLECEK iz antiškega tamarinda

hladeča in dobro okusna pijača pripo-
ročajiva v zlasti za veliko toploto.

ICCOLI-EVA esenca za želodec
G. PICCOLI, lekar v Ljubljani
Odravja kakor je razvidno iz zahvalnih pism
in zdravniških spričeval boleznih v želodcu in
trebuhu, bojenje, krč, želodčne in premen-
javne mrzlice, zabasane, hemoroidne, zlatenice,
migrene itd. in je najbolj priporočeno sred-
stvo pri otocih.
Pustja izda, vrteč po pošti v Katoličih
po 12 steklenic za 1 gld. 36 mrcv.
Pri večem številu uži se primere, dajate.

V steklenicah po 15 soldov se prodaja v
Trstu v lekarnah: Foraboschi, Leitenburg,
Liparini, Pozzetto, Praxmarer, Prendini,
Ravasini in Zanetti in skoro v vseh lekarnah
Primorskega, Tirolskega, Istre in Dalmacije.

Gosp. Gabr. Picoli-ju, lekarničarju v Ljubljani
Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš cvet
za želodec, kojega deli so mi dobro znani v
velikih slučajih vspešno rabil proti boleznim
v želodcu in zlati žili 42—50
Ljubljana, mesec januar 1884.

Dr. Emil vitez pl. Stöckl,
c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitni poročevalec.
Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca
Ljubljanskega lekarničarja Picoli-ja hitre in
prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravilo je
mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj
preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki
me prosi za jedno steklenico želodečne esence,
kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.
A. Wlassisch, župnik-kan. Plominj, Primorsko.

Antirreumon najboljšo zdravilo proti pre-
hlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutne,
bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bo-
lečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.
Pastilje santoninske; (kolesci zoper gliste)
izkušeno zdravilo zoper gliste škatljica 10 kr.
100 košč. 50 kr. 1000 košč. 5 gld. 2000 6 gld.
Salicilne pastile proti prehlajenju, najboljši
pripomoček proti davici (difteriji), pljučnim,
prsim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in
hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prani sirup. Ta iz zdravilnih zelišč
izdelani sirup se rabi z najboljšim uspehom
proti vsem prsim in pljučnim boleznim, za-
slizenju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju
itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki
dan, otroci ša toliko žlice. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor
vsa druga zdravila se
zmiraj frišna dobe v
lekarni
G. Piccoli-ja
«pri angelu»
v Ljubljani
na Dunajske cesti,
kder se naročila takej
po pošti proti povzetju izvršujejo.

ŽELODČNE BOLEZNI
je moguče **BRZO** in **POSVEMA** ozdraviti
po
JERUZALEMSKEM BALZAMU
edini in nedosegljivi želodčni pijači.

Da si človek izvoli pravi lek proti že-
lodčnim boleznim, pač ni tako lahko, po-
sebnost dandenes, ko v trgovini prodajajo
vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., ka-
tere se občinstvu kakor pravi čudeži pripo-
ročajo, niso nič drugega, nego škodljiva zmes.
Edini **Jeruzalemski bal-
zam** si je zagotovil vsled svoje priproste
sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce
hitro krepčalne moči pravico prednosti nad
vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdra-
vilami, kar dokazuje tudi se vsakim dne-
vom več prasanje po njemu. Ta balzam
bogata na delajočih snovih kineške robar-
bare, katera korenika je poznana zaradi nje-
nega ugodnega upliva na prebavljenje ni
čudenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam
v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja;
zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci
priporočujejo proti neježenosti, zabasanju,
smrdljivi sapi, gnusju, riganju, bacanju,
proti hemoroidalnem trpljenju, zlatenici in
vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30
novcev. 38—32

GLAVNO SKLADIŠČE u LEKARNI

G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marku
Ravasini, na Reki v lekarni al Redentore, G.
Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Fran-
zoni, v Tominu v lekarni E. Palisca.

Podpisani opozoruje slavno občinstvo
na svojo

trgovino z dežniki

v ulici **Barriera vecchia** št. 18 z bogato
zbirko svilenih, volnenih in bombažnih
dežnikov. Svileni od f. 250 naprej, vol-
neni od f. 140 naprej, bombažni od 80 kr.
naprej. — Tudi popravila prav po ceni
dežnike in solčnike.
104—1

Giulio Grimm.

**Brnsko
sukneno
blago**

Proti pošiljati denarja,
ali pa s povzetjem zneska.
Obлека za 5 gld. in več.
Vse po najnižji ceni, le
v zalogi tovarne za sukno

Friderik Brunner

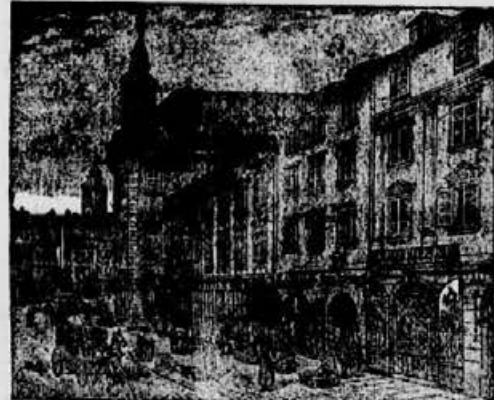
Brno, Frälichergasse 3.

Oglede pošilja brezplačno in franko, večje
zbirke ogledov za krojače nefrankovano.

Ivan Pertot & Comp.

v Trstu 10—1

trgovina z vsem na tržaškem trgu na-
hajajočim s blagom na debelo in drobno.
Razpošilja kavo v paketih po 5 kilogra-
mov s povzetjem, na enak način tudi
olje, riž, različno sadje, zelenjavi iz južnih
krajev, vsakovrstne ribe, marinirane in
sveže, po najnižji ceni, vse prosto carine
franko na pošto naročnika postavljeno. —
Kedor želi, naj piše in pošljejo se mu
ceniki franko in brezplačno.

Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena
adralila s prvo pošto dobi, da naslov tako le napravi: **Lekarna Trnkoczy** poleg
rotovža v Ljubljani.

Marijaceljske kapljice

za želodec, katerim se ima
na tisoče ljudi zahvaliti za
zdravje, imajo izvrsten vseh
pri vseh boleznih v želodcu
in so neprekosljivo sredstvo
zoper: mankanje slasti pri
jedi, slab želodec, urak, ve-
trove, koliko, zlatenice, blju-
vanje, glavobol, krč v želodcu,
bitje srca, zabasane, gliste,
boleznih na vranici, na jetrih
in zoper zlato žilo Steklenica
velja 20 kr., 1 tucat 2 gld.,
5 tucatov samo 8 gld.

Svarilo! Opo-
zarjamo, da se tiste istinite
MARIJACELJSKE kapljice do-
bivajo samo v lekarni **TRN-
KOCZY**-ja, zraven rotovža
na velikem trgu v Ljubljani.

Cvet proti trganju

(Gicht), je odločno
najboljše zdravilo zo-
per protin, ter revma-
tizem, trganje po udih,
bolečine v križi ter
živcih, otekline, otrp-
nele ude in kite itd.,
malo časa če se rabi,
pa mine popolnem tr-
ganje, kar dokazuje
obilno zahval. Zahteva
naj se samo **«cvet**
zoper **trganje** po
dr. Mallou z zraven
sioječim znamenjem. 1 steklenice 50
kr., tucat 4 gld. 50 kr.

Či ni na steklenici zraven
stoječega znamenja, ni pravi cvet in
ga precej vrnite.

Planinski zeliščni sirup kranjski.

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtoglavico, jetiko, prsne in
pljučne bolečine: 1 steklenica 50 kr., 1 tucat 5 gld. Samo ta sirup za 50 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pregrešati in so se uže tisočkrat sijajno osve-
dočile pri zabasanju človeškega telesa, glavobolu, otrpnjelih udih, akaženem želodcu,
jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah 4 21 kr.; jeden za zavoj s 6 škatljami 1 gld.
5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

ZDRAVILA ZA ŽIVINE.

Štupa za živino.

Krave dobé mnogo dobrega mleka.
Zametek z rabinim navodom vred
velja le 50 kr., 5 zamotkov samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje,
pomaga pri pretgu žil, ote-
kanju kolena, kopit-
nih boleznih, otrp-
nenju v boku, križi
itd. otekanju nog,
mehurjih na no-
gah, izvijenju tiš-
canja setla, oprave,
sušititd., s kratka
pri vseh vnanjih
boleznih in hlabih.
Steklenica z rabi-
nim navodom vred
stane le 1 gld., 5
stekel z rabinim
navodom vred
samo 4 gld.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo
v **lekarni TRNKOCZY-ja** u Ljubljani
zraven rotovža

in vsak dan s pošto razpošiljajo.

(1)